

Переміщення особи та пов'язаного з нею бізнесу: податковий аспект

ДМИТРО ВИНОКУРОВ,

головний редактор «Податки & бухоблік», експерт проєкту Ради Європи
«Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень. Фаза 2»

виїхала за кордон

власник юрособи

переміщена особа

залишилася в Україні

ФОП

1

Виплати на користь ФОПів, які виїхали з «окупованих територій»

Податковий агент

під час нарахування (виплати)

фізичним особам - підприємцям,

***місцезнаходженням або місцем проживання яких є
тимчасово окупована територія,***

доходу від здійснення ними підприємницької діяльності

зобов'язан утримати податок на доходи у джерела виплати.

(п. 38.9 підр. 10 розд. XX ПКУ)

Що таке «тимчасово окупована територія»?

38.1. У *цьому пункті* терміни вживаються в такому значенні: **тимчасово окупована територія** - територія окремих районів, міст, селищ і сіл **Донецької та Луганської областей**, визначена відповідно до Постанови Верховної Ради України..., на якій органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження. *Перелік населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, визначається Кабінетом Міністрів України;*

так

перелік від 07.11.14 р. № 1085-р (КМУ).
(остання зміна від **02.02.22** р.)

ні

перелік територіальних громад, які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій
(наказ Мінреінтеграції від 25.04.22 р. № 75)

Висновок

виплати ФОПам з Херсону, Мелітополя ...
не оподатковуються у джерела виплати

незалежно від:

- факту перереєстрації;
- фактичного місця здійснення діяльності;
- отримання статусу ВПО...

2

Єдиний податок та зміна податкової адреси/місця здійснення діяльності

298.5. У разі зміни податкової адреси..., місця провадження господарської діяльності... заява подається платниками єдиного податку 1 та 2 груп не пізніше 20 числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулися такі зміни.

298.6. У разі зміни податкової адреси ..., місця провадження господарської діяльності заява подається платниками єдиного податку 3 групи не пізніше останнього дня кварталу, в якому відбулися такі зміни.

у ДПСУ запитали

Чи передбачена відповідальність до ФОП – платника ЄП за неподання до контролюючого органу заяви про застосування спрощеної системи оподаткування ***у разі зміни його податкової адреси?***

ДПСУ відповіла

Податковим кодексом України

не передбачена відповідальність

за неподання фізичною особою – підприємцем – платником єдиного податку першої – третьої груп заяви у разі зміни його податкової адреси.

але є наступний абзац відповіді ↓

ДПСУ **відповіла** (zir.tax.gov.ua)

Водночас згідно з абз.1 п. 299.11 ПКУ у разі виявлення контролюючим органом під час проведення перевірок порушень платником єдиного податку 1 – 3 груп вимог, встановлених главою 1 розділу XIV ПКУ, **анулювання реєстрації платника єдиного податку** проводиться за рішенням такого органу, прийнятим на підставі акта перевірки, з першого числа місяця, наступного за кварталом, в якому допущено порушення.

Наша позиція

1. ПКУ містить **вичерпний перелік** підстав анулювання реєстрації платника єдиного податку (*п. 299.10 + пп. 298.2.3 + пп. 298.8.6 ПКУ*)
 2. Неповідомлення про зміну місцезнаходження/місця здійснення господарської діяльності в переліку немає
- ⇒ **немає ризику втрати права на спрощенку**

3

Зупинили діяльність: чи закривати ФОП?

Не треба поспішати з закриттям ФОП

1. Зараз відсутнє податкове навантаження на ФОП, які не мають доходів.

На 1-2 гр. єдиний податок **не сплачується**
(п. 9.1 підр. 8' розд. XX ПКУ).

Підприємці можуть не сплачувати ЄСВ
(п. 9¹⁹ розд. VIII Закону № 2464)

2. Ризик «зайвого» оподаткування

при отриманні від контрагентів коштів *після закриття ФОП*

замість max 5 % або 19.5 % **від прибутку**

доведеться сплатити **19.5 % від усієї суми**

самостійно або податок
утримає контрагент
(юрособа чи ФОП)

Чому податок «зайвий»?

1. Укладаючи та виконуючи угоду особа мала **розумні очікування** щодо її податкових наслідків
2. Дохід незалежно від закриття ФОП отримується від господарської діяльності

4 **Власні кошти та поповнення рахунку**

Проблема для бізнесу

Ризик оподаткування **поповнення рахунків власними коштами**
(зокрема, для платників єдиного податку)

Складові рішення

- 1) дохід може виникати лише у зв'язку з **приростом майнового стану**
- 2) **єдність судової практики** - її з даного питання не вистачає.

5

РРО-штрафи за період з 24 лютого

Тимчасово, *на період до припинення або скасування воєнного стану ...*, **санкції за порушення вимог цього Закону не застосовуються**, крім санкцій за порушення порядку здійснення розрахункових операцій при продажу підакцизних товарів.

(п. 12 розд. II Закону про РРО)

підхід ДПСУ (zir.tax.gov.ua)

1. **Перевірки** можливі як під час дії воєнного стану, так і після його завершення. Період з 24 лютого 2022 року по день закінчення воєнного стану перевіряється у загальному порядку.
2. У разі встановлення порушень Закону № 265 допущених в цей же період, **ДПС буде застосовувати штрафні санкції після припинення або скасування воєнного стану.**

Наша позиція: підхід ДПСУ дуже спірний

1. Не відповідає меті звільнення від штрафу.
/наприклад, деякий час не було паперу для чеків РРО, невидачу чека не можна виправити «заднім числом»/.
2. Побічний наслідок: ФОПи не задекларують готівку.
3. Якщо на ФОП був накладений адмінштраф, то штрафу за законом про РРО не має бути (подвійна відповідальність).
/висновок на базі практики ВС щодо трудових порушень/

